

Juny del 2007

SUMARI

Presentació

Notícies breus

Instruments de descripció

Novetats bibliogràfiques

Nous fons ingressats

Què estem preparant?

A destacar

On és?

Consells des de l'Arxiu

Recull de premsa

BUTLLETÍ DE L' ARXIU NACIONAL D' ANDORRA

Presentació

La nova seu de l'Arxiu Nacional d'Andorra

El Ministeri titular de Cultura va convocar, el 6 de desembre del 2006, la primera fase d'un concurs públic internacional, restringit i ordinari per seleccionar arquitectes que, en una segona fase, haurien de concursar en la presentació de propostes arquitectòniques per a un complex arquitectònic en el qual s'hi ubicaria la nova seu de l'Arxiu Nacional d'Andorra.

A aquesta primera fase del concurs s'hi van presentar cinc candidatures. Els criteris de selecció d'arquitectes establerts en el plec de bases per a l'esmentada primera fase van ser: el reconeixement internacional, les distincions i premis de prestigi obtinguts, els projectes arquitectònics de rellevància o símbols contemporanis realitzats, l'experiència en docència, treballs d'investigació, ponències i publicacions, i la solvència econòmica i financera dels arquitectes. Atenent a aquests criteris, el jurat del concurs va considerar i així ho va aprovar Govern, el 14 de febrer del 2007, que Frank Owen Gehry era el candidat més adient per dur a terme aquest projecte.

Foto: SFG

El 25 d'abril del 2007 es va convocar la segona fase del concurs on s'establien les condicions administratives, tècniques i econòmiques per les quals Frank Gehry s'haurà de regir en la presentació de la seva proposta arquitectònica, així com les característiques, l'emplaçament, i els marcs urbanístic, conceptual i arxivístic del projecte. També s'estableix les condicions que, en el cas de que la proposta presentada per l'arquitecte sigui acceptada, i sense perjudici de que en tal supòsit les parts signin un contracte, hauran de regir les fases següents de redacció de l'avantprojecte i del projecte d'execució i la direcció i coordinació de l'execució de l'obra i altres treballs a realitzar per l'arquitecte. ■

Notícies breus

Assemblea general de Cinema Rescat

El 17 de febrer es va celebrar al Centre de Cultura Contemporània de Barcelona l'assemblea anual de Cinema Rescat, l'associació catalana dedicada a la recuperació del patrimoni cinematogràfic i de la qual forma part l'Arxiu. En aquesta ocasió es va destacar la necessitat de fer una reorganització interna de l'entitat per poder ser més operatius i de trobar noves vies de finançament. També es va convenir que cal prioritzar els projectes ja que bona part dels esforços actuals s'esmercen en el festival Memorimage. L'Arxiu va renovar la seva presència a la junta plenària de Cinema Rescat per quatre anys més. Es va presentar oficialment la publicació amb els treballs guanyadors de la primera edició del premi Cinema Rescat d'Investigació Cinematogràfica.

Arnau González Vilalta localitza documents sobre Andorra en arxius estrangers

Com a resultat de la primera fase del seu treball de recerca, aquest investigador ha localitzat nous documents sobre Andorra en arxius de l'estranger.

La informació localitzada es troba en el fons de l'hemeroteca de l'Arxiu Municipal de Barcelona i en expedients procedents de l'Arxiu de la Diputació de Barcelona i dels consolats de Barcelona i Tolosa dipositats a l'Arxiu del Ministeri d'Afers Exteriors d'Itàlia. Malauradament, Arnau González no ha pogut tenir accés a la documentació del Bisbat d'Urgell perquè, segons fonts del mateix Bisbat, la documentació d'aquests anys no està classificada ni ordenada. Tampoc no ha pogut accedir al fons de l'historiador Ferran Valls i Taverner, i ha trobat fortes restriccions pel que fa a la reproducció de documents

INSTRUMENTS DE DESCRIPCIÓ

Fons que surten a consulta

Fons Casa Giberga

(AD ANA, CGI)

Aquest fons familiar i patrimonial de l'Aldosa, a la parròquia de la Massana, consta de 3.014 unitats documentals, de les quals 96 són en suport pergamí. A més de la informació sobre els 7 segles d'història familiar, de 1283 a 1982, ens aporta notícies sobre la gestió de la parròquia de la Massana i alhora sobre la de les valls d'Andorra. Així mateix proporciona informació sobre les relacions tant entre les diferents parròquies com entre les Valls i els països veïns.

La seva **consulta és lliure** pel que fa a la documentació de més de 100 anys.

Fons Casa Muxó

(AD ANA ACMU)

Aquest fons familiar i patrimonial consta de 427 unitats documentals.

L'apartat fotogràfic, està format per 187 documents, dividits en 49 negatius blanc i negre, amb base de nitrat de cel·lulosa, 124 imatges positives en blanc i negre, 4 imatges positives en color i 10 negatius, en blanc i negre, en base de nitrat de cel·lulosa deteriorats (velats o sense imatge); aquests últims no han estat inventariats. Les imatges són les típiques d'un fons familiar. Molts retrats fets in situ, a la casa o al camp i alguns retrats d'estudi. També hi trobem una bona sèrie d'imatges de la verema a França.

La resta de documentació està formada per 240 documents en paper, datats entre 1637 i 1996. Destaca en aquest grup, integrat per documentació de caire personal i patrimonial, un recull de dades meteorològiques, referents majorment a l'estat de la neu, encarregades per l'empresa de producció hidràulica francesa E.D.F., durant el període de 1955 a 1982.

La seva **consulta és lliure** pel que fa a la documentació de més de 100 anys.

del fons de premsa Miquel Mateu, que es troba al castell de Peralada.

La documentació sobre Andorra localitzada per Arnau González en arxius estrangers s'incorporarà ben aviat a l'Arxiu Nacional d'Andorra, ja sigui en suport microfilm o digital.

Premi del Consell General

d'investigació històrica

La farga de cal Pal. Història d'una família andorrana va ser el treball guanyador del premi d'investigació històrica 2006 que lliura el Consell General en el marc de la Nit literària. El llibre, fruit de la investigació històrica d'Albert Pujal, amb el suport en la redacció de Josefina Lladós, traça el recorregut de la nissaga Pal (establerta a Ordino i a la Cortinada, principalment) des del segle XII fins als nostres dies. El relat, però, se centra en els segles XV, XVI i XVII i en tres generacions d'una família que construeix un imperi a partir dels negocis ramaders i que s'arruïna amb

la construcció i la posada en funcionament de la farga de Jos lo Vilaró, la primera documentada que es construeix a Andorra.

Estrenem nova secció: "L'investigador parla"

Aquest serà un espai per tal que els nostres usuaris hi puguin dir la seva. Tant per saber què els va portar a buscar dades en un servei com l'Arxiu, com per preguntar-los quins consells donarien als neòfits que es vulguin endinsar en la recerca a partir de documents originals, què els preocupa, en què estan treballant, quins projectes de futur tenen en la investigació... Fins i tot poden utilitzar la secció per contactar amb gent de fora especialitzada en la recerca i intercanviar dubtes o dades.

Ens interessen les experiències dels nostres investigadors a fi de poder aprendre i millorar en tot el que puguem i així oferir cada cop un servei més acurat i millor.

L'Arxiu, per serviu-vos!!! ■

Novetats bibliogràfiques

ESCORIHUELA MAGRINYÀ, Isidre

Henri Gaussen (1891-1981)

Andorra: Ministeri d'Afers Exteriors, Cultura i Cooperació, Arxiu Nacional d'Andorra, 2007.- 119 p.

Guillem de Plandolit (1872-1932) : La memòria revelada

Andorra: Ministeri d'Afers Exteriors, Cultura i Cooperació, Ajuntament de la Seu d'Urgell, Fundació La Caixa i Fundació Crèdit Andorrà, 2007.- 156 p. ■

Nous fons ingressats

Fons Josep Salvany i Blanch

El fons fotogràfic de Josep Salvany, dipositat a la Biblioteca de Catalunya, està format per unes deu mil imatges sobre plaques estereoscòpiques en format 6x13 cm. La majoria són en suport de vidre i daten entre 1911 i 1926. S'han localitzat 46 imatges estereoscòpiques sobre Andorra realitzades per Josep Salvany. Aquestes imatges s'han adquirit i han entrat a l'Arxiu Nacional d'Andorra el 8 de març del 2007.

Les fotografies són en format digital, tenen una resolució de 300 dpi, amb escala de grisos i a una mida de sortida de 11,85 x 25 cm.

L'ús que en podem fer és el de la consulta i per a la investigació. Per fer-ne còpies i altres usos s'han de posar en contacte amb la Biblioteca de Catalunya, propietària dels drets.

Josep Salvany i Blanch va néixer a Martorell

el 4 de desembre de 1866. Va cursar estudis de medicina i cirurgia a la Universitat de Barcelona i es va llicenciar el 1891.

Va morir a Barcelona el 28 de gener de 1929.

Fons Guillem de Plandolit

Guillem de Plandolit va néixer a la Seu d'Urgell el 1872 i va morir el 1932. El seu període fotogràfic s'estén del 1903 fins al 1930. Durant aquests 27 anys va realitzar infinitat d'imatges però, malauradament, només es té constància de 1.250 negatius (majoritàriament estereoscòpics) conservats a l'Arxiu Municipal de la Seu d'Urgell. D'aquesta important producció hi ha una petita col·lecció de 92 negatius amb imatges d'escenes costumistes i de paisatges del Principat d'Andorra.

Fons filmic: 'Andorra', de Pierre Cazals

Fa uns mesos, en un trasllat de casa a França, els descendents de Pierre Cazals (originàriament Casal) van trobar dues llaunes de 16 mm amb la inscripció *Per a la família d'Andorra*. El material va anar a parar a les mans de Marc Casal, un jove estudiant de direcció de cinema a París, que es va encarregar de duplicar-lo i de portar-ne els originals a l'Arxiu. Es tracta d'una gravació que Cazals, carnisser a París, va fer el 1936 durant una visita al seu país d'origen. S'hi reconeix l'Andorra agrícola, amb vaques,

ovelles i rucs, i també l'Andorra que de mica en mica s'obre a la modernitat amb la posada en funcionament de FHASA. Però segurament les imatges més impactants són les de l'interior de la Casa de la Vall: no només hi descobrim el foc de la cuina encès, el garrot vil i la capella, sinó també l'arribada dels consellers i fragments d'una sessió del Consell. Amb una durada de 16 minuts, l'estètica i els excepcionals efectes amb què va jugar l'autor converteixen el document en un dels més emblemàtics del fons filmic de l'Arxiu. ■

Què estem preparant ?**Diplomatari del s. XVIII: Jordi Buyreu**

L'Arxiu Nacional d'Andorra ha encarregat els treballs d'edició del Diplomatari dedicat al segle XVIII al doctor en història moderna Jordi Buyreu Juan. Amb la publicació del volum V es continua la tasca d'edició de fonts documentals encetada el 1988 per Cebrià Baraut Obiols i represa el 1993 per Ignasi Baiges Jardí, director de la col·lecció i que ha continuat amb els diplomatariis corresponents

als segles XIX, XVII i XV, per part d'Esteve López i Joan Peruga (1994), de Domènec Bascompte (1997) i de Susanna Vela (2002), respectivament.

Jordi Buyreu ha publicat articles i llibres relacionats amb qüestions polítiques i institucionals de Catalunya i la Corona d'Aragó del segle XVI i va col·laborar en l'obra col·lectiva *Història d'Andorra* (2005) d'Edicions 62. ■

A destacar**Trobada Debat de Cinema Rescat**

Els dies 20 i 21 d'abril, l'Arxiu va organitzar una nova edició de la Trobada Debat de l'associació Cinema Rescat. Les jornades, que duen com a títol *El patrimoni filmic, eina de recuperació de la memòria històrica*, les va inaugurar el ministre d'Afers Exteriors, Cultura i Cooperació, Juli Minoves, que va agrair la predisposició de tots els convidats. La conferència inaugural la va pronunciar Joie Springer, responsable del programa de la Unesco *Memòria del món*. Springer va remarcar que si es conserva el passat es contribueix a construir el futur però que cal començar a fer-ho immediatament. Michel Raynal, de l'Institut Nacional de l'Audiovisual de França; María García Barquero, de la Filmoteca Espanyola; Roc Villas, de la Filmoteca de Catalunya, i Susanna Vela, de l'Àrea d'Arxius del Govern d'Andorra, van exposar els mètodes de treball de cada institució, amb un èmfasi especial en l'accés dels usuaris a la documentació. Kees Bakker

va representar l'Institut Jean Vigo de Perpinyà a la taula rodona que va compartir amb la presidenta de Cinema Rescat, Encarnació Soler, i amb el col·leccionista Miquel Sánchez. Es va parlar especialment de com es pot sensibilitzar les persones que posseeixen

Foto: SFG

pel·lícules per tal que les portin a les institucions preparades per garantir-ne la preservació i la difusió.

Una taula rodona particularment activa va ser la que va reunir Fèlix Peig, Jordi Sasplu-gas, Inés Sánchez i Alfons Casal per parlar

ON ÉS?

Autor: Guillem de Plandolit

arxiu@nd

**Butlletí de
l'Arxiu Nacional d'Andorra
Ministeri del Portaveu, Cultura i
Ensenyament Superior**

Edifici Prada Casadet
c. Prada Casadet, 8-12
AD500 - Andorra la Vella
(Principat d'Andorra)

Telèfons:
Centraleta: 802 288
Fons audiovisuals: 802 285
Fons històrics: 802 286
Atenció a l'usuari: 802 287
Direcció: 802 289

e-mail: ana.gov@andorra.ad
web: www.arxius.ad

Horari d'atenció al públic:
de dilluns a divendres:
de 8.30 h a 14.30 h

dissabtes: de 9 h a 13 h

Disseny:
Imatge gràfica
Govern d'Andorra

Impressió:
Impremta Solber
Dipòsit Legal: AND. 485-2005

Consell de redacció:
Esther Carrillo, Purificació
Ramos, Montse Sirés

CONSELLS DES DE L'ARXIU

Com conservar un llibre

Tots els llibres pateixen una degradació normal degut a l'ús i al pas del temps.

Si manipulem el volum d'una forma descuidada, el seu deteriorament es farà més evident amb molta més rapidesa.

Si volem conservar els nostres llibres s'ha de tenir en compte algunes recomanacions:

- Els documents s'han de manipular amb les mans ben netes i seques. No s'han d'utilitzar cremes ja que embruten els fulls i atrauen els insectes.

- No s'ha de menjar, beure ni fumar prop d'un llibre. Una petita badada pot ocasionar un dany irreparable.

- Els llibres no s'han de marcar, subratllar ni guixar amb cap tipus de tinta ni tan sols amb llapis.

- No s'han de doblar les cantonades, ni col·locar clips ni papers adhesius, tots aquests elements deterioren i debiliten els fulls.

- Tampoc hem de manipular el llibre com si fos el nostre enemic obrint-lo fins arribar als 180°. Hem de respectar l'angle d'obertura que l'enquadernació ens permeti i no forçar-la sota el risc de trencar-lo.

- No hem de treure el volum de les lleixes tibant i arrossegant-lo des de la part superior del lloc ja que aquesta part acabarà per trencar-se. És millor empenyer cap al darrere els llibres contigus i prendre l'elegit pel centre de la coberta sense tocar el lloc.

Secció de Conservació i
Restauració.
Arxiu Nacional d'Andorra

de cinema a Andorra. Peig va recordar els seus treballs amb la càmera, Sasplugas va explicar passatges desconeguts del cineclub que va posar en marxa a final dels 60, Sànchez va exposar les prioritats del Cineclub les Valls i Casal va mostrar l'empenta de les noves generacions. Al vespre, una sessió de projeccions amb *La família Oller a Andorra, Fam i Andorra* de Joan Castanyer va satisfer la

cinquantena de persones que van anar al Comú d'Escaldes-Engordany.

La jornada de dissabte la van ocupar les televisions: Josep Lluís Trabal d'Andorra Televisió i Jordi Guardiola i Josep Carles Miranda de Lleida Televisió van exposar els seus projectes i es va generar un debat interessant al voltant dels drets d'explotació sobre les imatges d'arxiu. ■

R Recull de premsa

- El Govern proposa declarar d'interès nacional l'edificació de l'Arxiu Històric, al Diari d'Andorra, 23/11/2006
- Andorra i la "Gran Catalunya": "La nació imaginada", d'Arnau González, analitza els plans que el pancatalanisme del 1930 tenia per al Principat, al Diari l'Andorra, 12/12/2006
- Convocada la primera fase del concurs per a l'Arxiu Històric, a El Periòdic d'Andorra, 17/12/2006
- Arxius deixats de la mà de Déu, a El Temps, 19/12/2006
- Tres andorrans figuren en una publicació de deportats als camps nazis, al Diari d'Andorra, 06/01/2007
- Andorra en el punt de mira europeu: L'anomenada "revolta dels joves" del 1933 va generar un interès inusitat sobre el Principat a escala continental, al Diari d'Andorra, 15/01/2007
- L'accés a la memòria: hi ha fets que constaten la importància de l'arxiu com a prova per al reconeixement i la restitució de drets, a El Periòdic d'Andorra, 19/01/2007
- L'arquitecte del Guggenheim de Bilbao dissenyarà la seu de l'Arxiu Nacional, al Diari d'Andorra, 15/02/2007
- Frank Gehry, escollit per dissenyar la nova seu dels arxius nacionals, a El Periòdic d'Andorra, 15/02/2007
- Frank Gehry, autor del Guggenheim de Bilbao, dissenyarà el nou Arxiu Nacional, al Més Andorra, 15/02/2007
- L'Arxiu Nacional rep un film de l'Andorra del 1936 rodat per un realitzador amateur: la cinta conté imatges inèdites d'una sessió del Consell General i diferents aspectes de la vida al Principat, al Diari d'Andorra, 23/02/2007
- Què és això d'un arxiu?: és un servei central ja que constitueix un element bàsic per garantir la interconnexió de les administracions, a El Periòdic d'Andorra, 23/02/2007
- Una mostra aplega la mirada d'Henri Gausen sobre el Principat, a El Periòdic d'Andorra, 15/03/2007
- Les imatges de Gausen mostren la transformació dels paisatges: la visió del fotògraf sobre el país es mostra a la sala d'exposicions del Govern, al Bon Dia, 16/03/2007
- "La memòria revelada" aplega a la Seu 100 fotos inèdites de Plandolit, a El Periòdic d'Andorra, 04/04/2007
- Una mostra fotogràfica de Guillem de Plandolit exhibeix la vida quotidiana de fa un segle: la Seu d'Urgell inaugura demà una exposició d'instantànies en blanc i negre que després es podrà visitar al Principat, al Més Andorra, 04/04/2007
- L'Arxiu Nacional vol impulsar un estudi exhaustiu de la història del cine andorrà: l'entitat organitza la trobada anual de l'Associació Cinema Rescat, que tindrà lloc els propers dies 20 i 21, al Diari d'Andorra, 11/04/2007
- Recuperar la memòria històrica a través del patrimoni filmic, al Bon Dia, 16/04/2007
- Records de la censura a Andorra: les indicacions sobre la moralitat en el cinema van obligar a tancar un cineclub d'èxit a la dècada dels 70, al Diari d'Andorra, 23/04/2007
- El Consell publica "La farga de cal Pal" i Recerca estrena col·lecció: Albert Pujal i Josefina Lladós van guanyar el premi Principat d'Andorra, a El Periòdic d'Andorra, 20/04/2007
- Construir els arxius del demà: les jornades de Cinema Rescat analitzen el paper de les televisions a l'hora de configurar els bancs d'imatges per a les generacions futures i de recuperar el patrimoni filmic del passat, a El Periòdic d'Andorra, 22/04/2007
- L'onze congrés d'arxivística de Catalunya reunirà més de 200 professionals a la Seu, al Diari d'Andorra, 27/04/2007 ■

arxiu@nd

**Butlletí de
l'Arxiu Nacional d'Andorra
Ministeri del Portaveu, Cultura i
Ensenyament Superior**

Edifici Prada Casadet
c. Prada Casadet, 8-12
AD500 - Andorra la Vella
(Principat d'Andorra)

Telèfons:

Centralita: 802 288
Fons audiovisuals: 802 285
Fons històrics: 802 286
Atenció a l'usuari: 802 287
Direcció: 802 289

e-mail: ana.gov@andorra.ad
web: www.arxius.ad

Horari d'atenció al públic:
de dilluns a divendres:
de 8.30 h a 14.30 h

dissabtes: de 9 h a 13 h

Disseny:

Imatge gràfica
Govern d'Andorra

Impressió:

Impremta Solber
Dipòsit Legal: AND. 485-2005

Consell de redacció:

Esther Carrillo, Purificació
Ramos, Montse Sirés